

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIGA INGLIZ TILINI O'QITISHDA PRAGMATIK KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISH

Ahmadaliyeva Matluba A'zamjon qizi

Toshkent shahar "Aniq va ijtimoiy

fanlar universiteti" Toshkent O'zbekiston

m03384764@gmail.com

Annotatsiya: Boshlang'ich sinf o'quvchilarida pragmatik kompetensiyani shakllantirish orqali ularning ingliz tilida muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirish. Bu jarayonda bolalarning tilni amaliy kontekstda qo'llay olish qobiliyatlarini oshirishga, shuningdek, kundalik hayotda ingliz tilini foydalanish samaradorligini ta'minlashga qaratilgan ta'lim usullarini ishlab chiqish va tatbiq etish.

Asosiy g'oya:

Pragmatik kompetensiya boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun nafaqat grammatika va so'z boyligini o'rgatish, balki tilning ijtimoiy va kontekstual aspektlarini tushunishga asoslangan. Bu tilni foydali va maqsadli qo'llay olish, turli vaziyatlarda mos tarzda muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishni anglatadi. Ushbu maqola orqali o'quvchilarning yoshiga mos ta'lim strategiyalari va interaktiv metodlarni qo'llash muhimligi yoritiladi. Bu, o'z navbatida, boshlang'ich ta'limning ingliz tilida innovatsion yondashuvlar bilan boyitilishiga yordam beradi.

Taklif etilgan yechim:

1. Kommunikativ yondashuvni qo'llash:

Darslarda o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash uchun kommunikativ metodikadan foydalanish zarur. Bu jarayonda bolalarga real hayotiy vaziyatlarga asoslangan topshiriqlar, rolli o'yinlar, suhbatlar va muhokamalar orqali tilni amaliy qo'llash imkoniyati yaratiladi. Masalan, "Do'konda xarid qilish" yoki "Do'stlar bilan suhbat" mavzusida muloqotlar tashkil etish.

2. Interaktiv o'yinlar va materiallardan foydalanish:

Bolalar bilan interaktiv o'yinlar (masalan, "kim bu?", "mening sevimli hayvonim" kabi mavzulardagi mashqlar) va vizual vositalar (rasmlar, video darsliklar, diagrammalar) yordamida pragmatik kompetensiyani shakllantirish mumkin. Ushbu yondashuv bolalarning e'tiborini jalb qilish va o'rganishga qiziqishini oshiradi.

3. Pragmatik kontekstli topshiriqlar:

Har bir darsni ma'lum bir kontekstga bog'lash kerak. Masalan, "Biror kishidan yo'l so'rash" yoki "Tug'ilgan kunga taklifnoma yozish" kabi vazifalar bolalarga tilni haqiqiy hayotda qanday ishlatishni o'rgatadi. Bu ularga qoidalarini muloqotga mos ravishda qo'llash imkonini beradi.

4. Madaniy komponentni qo'shish:

Ingliz tilini o'rgatishda madaniy kontekstni e'tiborga olish kerak. Masalan, ingliz tilida gaplashuvchi mamlakatlarda ishlatiladigan muloyimlik iboralari yoki ijtimoiy odob qoidalarini o'rgatish orqali o'quvchilarni tilning madaniy jihatlari bilan tanishtirish muhim.

5. Ko'pkanalli (multimodal) ta'lim:

Ovozli (audiokitoblar), vizual (videolar, slaydlar), va kinestetik (harakatli o'yinlar) ta'lim usullarini birlashtirish orqali turli o'quv uslubiga ega bolalar uchun mos sharoitlar yaratish kerak. Bu nafaqat pragmatik kompetensiyani, balki umumiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

6. Refleksiya va baholash:

Har bir mavzuni o'qitishdan keyin o'quvchilar bilan mavzu bo'yicha fikr-mulohazalarni muhokama qilish, ulardan tilni qanday qo'llagani haqida so'rash va o'z ustida ishlash uchun tavsiyalar berish zarur. Shu bilan birga, baholashda faqat grammatik aniqlikka emas, balki o'quvchilar tomonidan tilning ijtimoiy va kontekstual foydalanishiga e'tibor qaratish lozim.

Foydasi:

- ❖ Bolalar tilni real hayotiy vaziyatlarda muvaffaqiyatli qo'llay oladi.
- ❖ Ularning muloqotga bo'lgan qiziqishi va ishonchi oshadi.
- ❖ Til o'rganish faqat nazariya emas, amaliy ko'nikma sifatida shakllanadi.
- ❖ Madaniy ko'nikmalari rivojlanib, global muloqotga tayyorlanadi.
- ❖ Ta'lim jarayoni qiziqarli va mazmunli bo'ladi.

Xulosa

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishda pragmatik kompetensiyani shakllantirish bolalarning tilni amaliy kontekstda qo'llash qobiliyatini oshiradi. Ushbu jarayon orqali o'quvchilar muloqotda nafaqat grammatik aniqlikka, balki ijtimoiy va madaniy moslikka ham e'tibor qaratishni o'rganadilar. Interaktiv usullar, kommunikativ yondashuv va madaniy komponentni qo'shish o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bu yondashuv, o'quvchilarning kundalik hayotda ingliz tilidan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Brown, H. Douglas. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. 2nd Edition, 2001.
2. Leech, Geoffrey N. Principles of Pragmatics. 1983.
3. Crystal, David. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. 2nd Edition, 2003.
4. Yule, George. Pragmatics. 1996.
5. Ellis, Rod. The Study of Second Language Acquisition. 1994.
6. Harmer, Jeremy. The Practice of English Language Teaching. 4th Edition, 2007.
7. Canale, Michael, and Merrill Swain. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. 1980.